

Gelecek İçin Eğitim

Yüksek Performanslı Eğitim Sistemlerinden Öğrendiklerimiz

Editörler:

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

Arş. Gör. Dr. Özlenen ÖZDİYAR GEDİK

Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra SOYSAL

Dr. Öğr. Üyesi Nur AKKUŞ ÇAKIR

3. Baskı

Editörler: Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Arş. Gör. Dr. Özlenen ÖZDİYAR GEDİK
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra SOYSAL - Dr. Öğr. Üyesi Nur AKKUŞ ÇAKIR

GELECEK İÇİN EĞİTİM
Yüksek Performanslı Eğitim Sistemlerinden Öğrendiklerimiz

ISBN 978-625-8044-76-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

3. Baskı: Mart 2022, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Gelecek İçin Eğitim: Farklı Ülkelerde Program Geliştirme Çalışmaları kitabını, 2010 yılında yakın gelecekte Türk eğitim sisteminin nasıl olması gerektiğini ortaya koymak amacıyla hazırlamıştık. “Nasıl bir eğitim sorusunun yanıtı, nasıl bir insan ve nasıl bir eğitim programı anlayışının içinde aranmalıdır” görüşü temelinde farklı ülkelerin eğitim programlarını inceleyerek “Nasıl bir eğitim programı?” sorusuna yanıt aramaya çalışmıştık. Bu bağlamda, eğitimde uluslararası sınavlarda başarı gösteren ülkeleri belirleyip bu ülkelerin hem eğitim sistemlerini hem de program geliştirme çalışmalarını incelemiş, elde ettiğimiz bilgileri ülkemizin program geliştirme çalışmalarına ışık tutması için derlemiştik. Bu baskıda ise hem uluslararası sınavlarda başarılı olan ülkelerin başarılarının temelinde yatan nedenleri hem de COVID-19 pandemisinde eğitimdeki uygulamaları inceleyerek kitabımızın içeriğini genişletme kararı aldık ve Gelecek İçin Eğitim: Yüksek Performanslı Eğitim Sistemlerinden Öğrendiklerimiz adlı kitabı siz değerli okuyuculara sunmak istedik. Kitabımızın bu genişletilmiş yeni versiyonu ile amacımız başarılı eğitim sistemlerine yalnızca eğitim programları çerçevesinden bakmak değil başarıyı etkileyebilecek olası diğer faktörleri de amprik bulgular ışığında yakından incelemektir.

Eğitim sisteminde değişimin sağlanması eğitim programlarındaki çağdaş gelişmelerle olur. Yönetmel ve biçimsel değişimler bir gelişim göstergesi olamaz. Buna karşın her gelişim bir değişimi içerir. Bu düşüncelerle yola çıkan ekibimiz, gelecek için eğitimi, gelişim yoluyla değişimi gerçekleştirme felsefesini benimseyerek hazırlamıştır.

Bu çalışmanın karşılaştırmalı eğitim çalışmalarına ilgi duyanlara, uluslararası sınavlarda başarılı ülkelerdeki program geliştirme çalışmalarını ve başarılı eğitim sistemlerinin temelindeki nedenleri merak edenlere katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Bu yapıtın tartışmayı amaçladığı “Nasıl bir insan?”, “Nasıl bir eğitim?”, “Nasıl bir eğitim programı?”, “Nasıl bir Eğitim anlayışı”, “Eğitimde başarının temelinde hangi faktörler var?”, “Eğitimde başarı nasıl yükseltilir ve bu başarı nasıl sürdürülebilir” gibi soruların, farklı araştırmacılara farklı sorular sordurmasını, bu bağlamda nice verimli tartışmalar doğurmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

ORCID No: 0000-0002-1310-0559

Arş. Gör. Dr. Özlenen ÖZDİYAR GEDİK

ORCID No: 0000-0001-5804-6384

Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra SOYSAL

ORCID No: 0000-0002-7304-1722

Dr. Öğr. Üyesi Nur AKKUŞ ÇAKIR

ORCID No: 0000-0003-3651-6183

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Arş. Gör. Dr. Özlenen ÖZDİYAR GEDİK
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra SOYSAL - Dr. Öğr. Üyesi Nur AKKUŞ ÇAKIR

1. Bölüm: Finlandiya'nın Eğitim Sistemine Genel Bakış

Doç. Dr. Özge CAN ARAN, Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3229-4325

Doç. Dr. Murat İNCE, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0557-0419

2. Bölüm: PISA Sonuçlarına Göre Finlandiya'nın Fen Okuryazarlığında Başarılı Olma Nedenleri

Dr. Öğr. Üyesi Yurdağül BOĞAR, Helsinki Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1791-3047

3. Bölüm: Okuduğunu Anlama Başarısı: Finlandiya Örneği

Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, TED Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1921-5517

4. Bölüm: Singapur'un Eğitim Sistemine Genel Bakış

Dr. Abdul Samet DEMİRKAYA, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6704-3898

Dr. Ece KOÇER, Ankara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1442-5988

5. Bölüm: Singapur'da Yetenek Yönetimi ve Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi

Dr. Abdul Samet DEMİRKAYA, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6704-3898

6. Bölüm: Singapur'da Öğretmen Eğitimi

Dr. Ece KOÇER, Ankara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1442-5988

7. Bölüm: Kanada'nın Eğitim Sistemine Genel Bakış

Dr. Şahika ÜNLÜ, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0000-0003-1155-4490

8. Bölüm: Kanada ve Kapsayıcı Eğitim

Dr. Öğr. Üyesi Serkan KELEŞOĞLU, Ankara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1208-6919

9. Bölüm: Kanada ve Öğretmen Özerkliği

Doç. Dr. Yelkin Diker COŞKUN, Yeditepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5133-6482
Uzm. Ece ÖZTÜRK, Keystone International Schools, Kanada
ORCID No: 0000-0003-1794-7762

10. Bölüm: Japonya'nın Eğitim Sistemine Genel Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Sümevra SOYSAL, Necmettin Erbakan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7304-1722

11. Bölüm: Japonya'nın Dünyaya İlham Veren Öncü Öğretim Programları

Dr. Özlenen ÖZDİYAR-GEDİK, Hacettepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5804-6384

12. Bölüm: Japonya'da Öğretmen Yetiştirme ve Milli Kültür Aktarımı

Dr. Öğr. Üyesi Sevilay ATMACA, Hacettepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6173-4425

13. Bölüm: Estonya'nın Eğitim Sistemine Genel Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Alper YETKİNER, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8213-9732

14. Bölüm: Estonya ve Eğitimde Bilgi İletişim Teknolojileri Uygulamaları

Dr. Öğr. Üyesi Nur AKKUŞ-ÇAKIR, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3651-6183

15. Bölüm: Estonya ve Öğretmen Eğitimi

Doç. Dr. Tuba ACAR ERDOL, Ordu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6954-4968

16. Bölüm: Covid-19 Pandemisinin Çocuk ve Ergenler Üzerindeki Psikososyal Etkileri

Öğr. Gör. Dr. Cihan ASLAN, Hacettepe Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-5219-6883

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v
Giriş.....	xv

1. BÖLÜM

FİNLANDIYA’NIN EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Finlandiya’nın Genel Özellikleri.....	1
Finlandiya Eğitim Sisteminin Genel Amaçları.....	2
Örgün Eğitim	2
Okul Öncesi	2
Zorunlu Eğitim (İlköğretim ve Ortaöğretim I. Devre)	3
Ortaöğretim İkinci Devre (Lise)	4
Yükseköğretim	5
Finlandiya’da Öğretmen Eğitimi.....	5
Finlandiya’da Öğrenme Ortamları	10
Finlandiya’da Salgın Sürecinde Eğitim.....	12
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	15
Kaynakça.....	16

2. BÖLÜM

PISA SONUÇLARINA GÖRE FİNLANDIYA’NIN FEN OKURYAZARLIĞINDA BAŞARILI OLMA NEDENLERİ

PISA Nedir? Neden Önemlidir?.....	19
Fen Okuryazarlığı Nedir? Neden Önemlidir?	20
Finlandiya’nın PISA Fen Okuryazarlığı Başarısında Etkili Olan Faktörler	21
Fin Eğitim Politikası	21
Fin Okullarının Yüksek Kalitede Eğitime (Kapsamlı Okul Müfredatına) Önem Vermesi.....	23
Finlandiya’da Geleneksel Okul Yaşamı	24
Fin Kültüründe Okumaya Verilen Önem	25
Eğitimde Fırsat Eşitliği	26
Fin Kültürünün Öğretmenlik Mesleğine Bakışı	27
Eğitimde Öğretmen Yetkinliği.....	28
Öğretmen Yetiştirme Programı/ Öğretmen Eğitimi.....	28
Hizmet İçi Öğretmen Eğitimi.....	30
Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) Kullanılması.....	31

Ulusal LUMA Programı	31
Özel Eğitime Verilen Önem.....	32
Ebeveynlerin Sosyo-Ekonomik Durumu.....	33
Diğer Faktörler	34
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	34
Teşekkür.....	36
Kaynakça.....	36

3. BÖLÜM

OKUDUĞUNU ANLAMA BAŞARISI: FİNLANDİYA ÖRNEĞİ

Okuduğunu Anlama Başarısının Nedenleri	42
Finlandiya'da Eğitim Sistemi ve Okuryazarlığın Yeri	42
Eğitimde Eşitlik ve Hakkaniyet	45
Öğretmen Kalitesi ve Özellikleri.....	46
Okuryazarlığa Verilen Değer	47
Fince Dilinin Özellikleri.....	48
Finlandiya'nın Okuryazarlığa Bakış Açısının Değerlendirilmesi.....	48
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	50
Kaynakça.....	52

4. BÖLÜM

SİNGAPUR'UN EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Singapur Eğitim Sistemi'nin Tarihsel Gelişimi ve Yapısı.....	55
Okul Öncesi Eğitim.....	58
İlköğretim.....	59
Ortaöğretim	60
Ortaöğretim Sonrası	62
Özel Eğitim	64
Singapur Eğitim Sistemi'nin Başarısı ve Başarılı Olmasında Etkili Faktörler	64
Düşünen Okullar, Öğrenen Ulus (Thinking Schools Learning Nation - TSLN) ..	67
Az Öğret, Çok Öğren (Teach Less, Learn More – TLLM).....	69
Özerkleştirilmiş Merkeziyetçilik (Decentralised Centralisation)	69
Okul Mükemmelliği Modeli (School Excellence Model - SEM).....	70
Konfüçyüs Felsefesi.....	72
Meritokrasi	72
Çok Kültürlülük ve Çok Dillilik	73
Yaşam Boyu Öğrenme	74
Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT).....	75

COVID-19 Salgını	76
Sonuç.....	78
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	79
Kaynakça.....	82

5. BÖLÜM

SİNGAPUR'DA YETENEK YÖNETİMİ VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİ

Giriş.....	87
Singapur'un Eğitim Misyonu ve Vizyonu.....	88
Singapur'da Yetenek Yönetimi (Talent Management).....	88
Singapur'un PISA ve TIMSS Sınavlarındaki Başarısı.....	90
Meritokrasi ve Singapur'da Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	92
Üstün Yetenekliler Eğitim Programı (Gifted Education Programme- GEP)	94
Tanılama – Öğrenci Seçimi.....	94
GEP Zenginleştirme Modeli.....	95
Zenginleştirme Programları ve Etkinlikleri.....	97
Bireyselleştirilmiş Çalışma Olanakları (Individualised Study Options - ISO)	98
Ortaöğretim	100
Bütünleştirilmiş Programlar (Integrated Programmes – IP)	100
Özel Programlar (Special Programmes - SP)	102
Üstün Yetenekli Öğrencilerin Öğretmenleri.....	105
Okulların Özerkleştirilmesi ve Öğretim Programlarının Farklılaştırılması.....	106
Üstün Yeteneklilik Kapsamının Genişletilmesi ve Üstün Yetenekli Öğrencilere Sunulan Nitelikli Eğitim Uygulamalarının Eğitim Sistemine Entegrasyonu	107
Singapur Üstün Yetenekliler Eğitiminin Karşılaştığı Sorunlar.....	108
Sonuç.....	110
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	112
Kaynakça	115

6. BÖLÜM

SİNGAPUR'DA ÖĞRETMEN EĞİTİMİ

Giriş.....	119
Mesleğe Giriş Koşulları, Öğretmenlik Mesleği ve Kariyer Gelişimi	122
Ulusal Eğitim Enstitüsü'nde Öğretmen Eğitimi	128
Lisans Programları	128
Eğitim Diploması	131

Lisans Sonrası Programları.....	131
Öğretmen Eğitimi Modeli.....	132
Sonuç.....	136
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	137
Kaynakça.....	140

7. BÖLÜM

KANADA’NIN EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Kanada Eğitim Sistemine Genel Bakış.....	144
Kanada Eğitim Sisteminin Amaçları	146
Eğitim Sistemi Kademeleri.....	148
Okul Öncesi Eğitim.....	149
İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	149
Ortaöğretim	150
Yükseköğretim.....	151
Üniversiteler.....	152
Öğretmen Eğitimi.....	153
Pandemi Sürecinde Eğitim.....	158
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	160
Kaynakça.....	162

8. BÖLÜM

KANADA VE KAPSAYICI EĞİTİM

Giriş.....	165
Kanada’nın Küresel Yeterlik Başarısı.....	166
Kanada’da Küresel Yurttaşlık Eğitimi.....	170
Kanada Eğitim Sisteminde Yerli Eğitimi ve Kapsayıcı Eğitim.....	176
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	180
Kaynakça.....	182

9. BÖLÜM

KANADA VE ÖĞRETMEN ÖZERKLİĞİ

Öğretmen Özerkliği	188
Kanada Eğitim Sisteminde Öğretmen Hak ve Sorumlulukları	188
Kanada’da Sınıf Dışı Öğretim Etkinlikleri ve Esnek Program	190

Mesleki Gelişime Dayalı Öğretmen Özerkliği.....	191
Öğretim Programının Planlanması, Uygulanması ve Değerlendirmesinde Öğretmen Özerkliği	192
Pandemi Döneminde Öğretmenler	194
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	195
Kaynakça	196

10. BÖLÜM

JAPONYA’NIN EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Eğitim Tarihi	200
Tokugawa Dönemi (1603-1868).....	200
The Meiji Restorasyonu (1868 to 1912).....	201
İkinci Dünya Savaşı’ndan Günümüze	201
Eğitimin Felsefesi ve Amaçları.....	203
Eğitimin Yönetimsel Yapısı.....	206
Eğitim Finansmanı.....	207
Eğitim Sisteminin Yapısı.....	210
Okul Öncesi Eğitimi (yōchien ve hoikuen)	211
İlköğretim (Shōgakkō ve Chūgakkō)	212
Ortaöğretim (Koukou veya koutougakkou)	217
Özel Eğitim	218
Yükseköğretim	218
Japonya’nın Uluslararası Sınavlardaki Başarısı ve Başarısının Altındaki Faktörler..	220
COVID-19 Salgını	225
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	227
Kaynakça.....	229

11. BÖLÜM

JAPONYA’NIN DÜNYAYA İLHAM VEREN ÖNCÜ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Giriş	233
Amaca Özel Eğitim Konseyi	234
Yutori Eğitimi ve Yaşama Sevinci.....	234
Bütünleştirilmiş Öğretim Programları	235
Temel Eğitim Düzeyinde Bütünleştirilmiş Öğretim Programı	236
Ortaöğretim Düzeyinde Bütünleştirilmiş Öğretim Programı	237
Bütünleştirilmiş Öğretim Programı ve Öğretme-Öğrenme Süreci	238
Bütünleştirilmiş Öğretim Programı ve Eleştiriler.....	241

PISA Şoku.....	243
PISA 2003 Sonuçlarının Yayınlanmasından Sonra Değişen Politika	243
PISA Tarzı Okuryazarlık	247
2020-2022 Güncellemeleri	248
Japonya'da Kamu Tarihi Dersi	249
Kapsamlı Coğrafya.....	253
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	256
Kaynakça.....	259

12. BÖLÜM

JAPONYA'DA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE MİLLİ KÜLTÜR AKTARIMI

Giriş.....	261
Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Adayların Seçilmesi	262
Öğretmen Eğitimi Programları	263
Öğretmenlik Mesleği İçin İdeal Çekirdek Programı	268
Öğretmen Sertifikasyonu	270
Öğretmen Yetiştirme Sisteminde Milli Uygulama: Kyoshi-Juku (Öğretmen Gücü).....	271
Öğretmen İşe Alımı ve Öğretmenin sistemde tutulması	272
COVID-19 Sonrası Tekno-Pedagojik Alan Bilgisi Kavramının Gelişmesi.....	274
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	277
Kaynakça.....	278

13. BÖLÜM

ESTONYA'NIN EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Estonya'da Okul Öncesi Eğitim.....	285
Estonya'da Temel Eğitim	287
Estonya'da Lise Eğitimi	288
Estonya'da Yükseköğretim	289
Estonya'da Eğitimde Program Geliştirme Uygulamaları.....	290
Estonya'da Eğitim Yönetimi Sistemi.....	292
Estonya'da Eğitim Bütçesi.....	293
Pandemi Sürecinde Estonya'da Gerçekleştirilen Eğitim Uygulamaları.....	294
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	297
Kaynakça.....	301

14. BÖLÜM

ESTONYA VE EĞİTİMDE BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ UYGULAMALARI

Estonya'nın Dijital Gelişimi	306
Eğitimde BİT Uygulamaları	310
Eğitim Programı	310
E-okul Çözümleri.....	314
Eğitimde BİT Uygulamalarında Öğretmenin Rolü	317
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	320
Kaynakça.....	322

15. BÖLÜM

ESTONYA VE ÖĞRETMEN EĞİTİMİ

Öğretmenlerin Profesyonel Gelişimleri	327
Başlangıç Öğretmen Eğitimi.....	331
Aday Öğretmen Eğitimi	334
Hizmet içi Öğretmen Eğitimi	338
Öğretmenlerin Eğitim Uygulamaları.....	343
Pandemide Öğretmenlerin Eğitim Uygulamaları.....	347
Öğretmenlerin Değerlendirilmesi.....	348
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	350
Kaynakça.....	355

16. BÖLÜM

COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇOCUK VE ERGENLER ÜZERİNDEKİ PSİKOSOSYAL ETKİLERİ

Dünya Çapında Saptanan Etkiler	359
Karantina Sırasında Saptanan Etkiler	361
Karantina ve İzolasyonun Çocukların Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkisi.....	362
Anksiyete	363
Depresyon	363
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)	363
Uyku Bozuklukları	364
Yeme Bozuklukları	364
Nörogelişimsel Bozukluklar.....	365
Çocuk ve Ergenlerde COVID-19 Sonrası İntihar Olgusu	365
Pandeminin Çocuklar Üzerindeki Olumlu Etkileri.....	366

Eğitim Sisteminin Pandeminin Psikososyal Etkilerinden Öđrenmesi Gerekenler...	367
Bilgi İletişim Teknolojilerinin Etkileri.....	368
Eğitimin Diğer Paydařları: Aileler ve Öğretmenler	370
Sağlık Hizmetlerine Ulaşım ve Doğurguları.....	371
Türk Eğitim Sisteminin Geleceğine Yönelik Öneriler	371
Kaynakça.....	373
SÖZÜN SONU	381
Kaynakça.....	385
EDİTÖRLER HAKKINDA	387
YAZARLAR HAKKINDA	389

GİRİŞ

Quacquarelli Symonds (QS) University World University Rankings, Shanghai Jiaotong Academic Ranking of World Universities, Times Higher Education's World University Ranking ve Ranking Web of World Universities (Webometrics) gibi bazı indeksler üniversiteleri çeşitli boyutlarda ölçmekte ve uluslararası düzeyde sıralamaktadır. Bu tip ölçümler, üniversiteler arasında yadsınamaz bir rekabeti de beraberinde getirmektedir. Bu sıralama 'sendromu' yalnızca yükseköğretim düzeyi ile sınırlı değildir. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) ve Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Araştırması (PIRLS) gibi ilköğretim ve ortaokul öğrencilerinin farklı performans puanlarının ölçüldüğü uluslararası testler de uygulanmaktadır. Bu uluslararası testler, 2000'lerden beri uygulanmasına rağmen son yıllarda hem araştırmacıların hem de politika yapımcılarının/üretenlerin daha fazla dikkatini çekmektedir. Bu bağlamda katılımcı ülkeler arasındaki performans ranjının genişliği farklı ülkelerdeki öğrenci başarısını hangi faktörlerin olumlu etkilediği ya da engellediği fikrini sorgulattığı için dünya genelinde daha fazla ve ayrıntılı olarak incelenmektedir. Bu testlerde yüksek öğrenci başarı puanlarına sahip, özellikle sürdürülebilir, ülkelerin eğitim sistemleri *yüksek performanslı* (high performing) olarak tanımlanmaktadır. Aslında alanyazında eğitim sistemleri için bu tanımlamanın dışında *en iyi performans gösteren* (best performing) (Low, 2012; Barber ve ark., 2010), *güçlü performans gösteren* ve *başarılı performans gösteren* (strong performers and successful performers) (OECD, 2011) ve *dünyanın önde gelen* (the world's leading) (Tucker, 2011) eğitim sistemleri gibi farklı isimlendirmelerin yapıldığı gözlenmiştir. Ancak bu kitapta, amacı daha iyi ifade ettiği için yüksek performanslı eğitim sistemleri (YPES) teriminin kullanılması tercih edilmiştir.

Yüksek performanslı sistemlerin başarı faktörlerini araştırmak için son zamanlarda pek çok araştırma yapılmasına karşın incelenen kitap veya bilimsel raporların birçoğu esas olarak tartışılan ve analiz edilen yüksek performanslı sistemlerin dışında kalanlar tarafından yazılmıştır (Lee ve ark., 2014). Bu bulgunun gerekçesi olarak daha zayıf performans gösteren ülkelerin başarılı sistemleri inceleyerek kendi eğitim sistemleri için ders çıkarma ihtiyaçlarını gösterebiliriz. Ancak Lee ve ark. (2014) bu durumu, yüksek performanslı sistemlerin kendilerini öyle etiketlemediği ve mevcut başarılarının sırları konusunda nispeten sessiz, olduk-

ça mütevazı ve temkinli kaldıkları şeklinde açıklamaktadır. Ayrıca araştırmacılar, bu yüksek performanslı ulusların bazılarının temsil edildiği uluslararası zirvelere veya sempozyumlara katıldığınızda duyacaklarımız, bu ülkelerin kendilerini alkışlama ya da kutlama yapmalarından ziyade daha çok öz-yansıtma ve daha fazla neler yapılması gerektiği konusunda öz eleştiri olduğunu belirtmektedirler. Bu bağlamdan hareketle, yüksek performanslı sistemlerin başarılarını yükseltmeye ve sürdürmeye yardımcı olan en önemli gücün bu yüksek derecedeki öz-yansıtma ve öz-eleştirisinin olduğunu söyleyebilir.

Singapur Ulusal Eğitim Enstitüsü tarafından 2012 yılında uluslararası sınavlarda Finlandiya ile Doğu Asya'daki yüksek performans gösteren ülkelerin başarılarına neyin katkıda bulunduğu, başarılarının sürdürülebilirliğinin nasıl sağladığı gibi konularda tartışmalarının beklendiği bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Bu sempozyuma Finlandiya, Kanada, Güney Kore, Singapur ve Hong Kong'dan katılan seçkin bilim insanlarının görüşlerini Low (2012) bir kitapçıkta birleştirmiştir. Low'un (2012) çalışmasına göre yüksek performanslı sistemlerin temsilcilerinin nasıl başarılı oldukları hakkında gerçekten bilgi vermekten ziyade eğitim sistemlerinin karşı karşıya olduğu temel sorunlardan bahsettiği görülmektedir. Lee ve ark (2014) ve Low'un (2012) çalışmaları incelendiğinde gerek çeşitli bağımsız araştırmaların gerekse OECD raporlarının ortaya koyduğu sonuçlarla tutarlı olarak yüksek performanslı eğitim sistemlerinden başarıya dair beş ana başlık ortaya çıkmaktadır. İlki, yüksek kaliteli bir öğretim işgücünün geliştirilmesi ve sürdürülmesidir. Bu bağlamda, sıkı bir seçme ve işe alma ile son derece titiz ve sistematik hazırlanmış bir öğretmen eğitim programının ve öğretmen mesleki gelişim planının önemi ortaya çıkmaktadır. İkincisi, hiçbir öğrencinin geride kalmamasının sağlanmasıdır. Bu kapsamda, en düşük performans gösteren öğrencilere mümkün olduğunca erken ve mümkün olduğu kadar sürdürülebilir bir şekilde sistematik olarak yardım edilmesi, başarının arkasındaki bir başka boyuttur. Üçüncüsü, eşitlik ve kalite arasındaki dengedir. Yüksek performanslı eğitim sistemlerinde, eşitlik ve kalitenin birbiri pahasına elde edilmemesi ve kalite pahasına eşitlikten asla ödün verilmemesi gerektiği temel kaygılardan birisidir. Dördüncüsü, eğitim sistemindeki kilit paydaşlar arasında politika girişimlerini uygulamaya dönüştürmek için sistematik bir tutarlılığın olmasını sağlamaktır. Beşincisi, uluslararası karşılaştırmalı testlerde performansa gereğinden fazla güvenmemektir. Sıralamaları ve öğrenci performansını analiz etmeye aşırı güvenmek, rekabetin istenmeyen sonuçlarına ve uluslararası kıyaslamalı test puanlarındaki performansla ölçülen öğrenci başarısına dar odaklı bir görüş geliştirmeye yol açabilir.

Birçok uluslararası karşılaştırmalı testlerde sürekli olarak sıralamaların zirvesinde Finlandiya, Singapur, Hong Kong-Çin Özerk Bölgesi, Güney Kore, Japon-

ya, Çin Taipei-Çin Özerk Bölgesi ve yakın uygulamalarda da Şanghay- Çin Özerk Bölgesi yer aldığı dikkat çekmektedir. Yüksek performanslı eğitim sistemlerinin baskın olarak Doğu Asya'da olması, hükümetleri ve onların politika yapıcılarını, bu ulusların eğitim başarısının arkasındaki faktörlerin veya formüllerin tam olarak ne olduğunu bulmak için bu ülkeleri yakından incelemeye ve hatta yerinde ziyaret etmeye teşvik etmektedir. Bu kitapta PISA, TIMSS ve PIRLS sınavlarının uygulanmaya başladığı ilk yıllardan günümüze kadar tüm döngülerini inceledik ve ilk 10'a giren ülkeleri belirledik. Bu ilk 10 içerisinde yer alan ülkelerden Finlandiya, Singapur, Kanada, Japonya ve Estonya'nın eğitim sistemlerini ve başarılarının altında yatan nedenleri bilimsel kanıtlar eşliğinde inceledik. Bu kitabın amacı, yalnızca seçilen ülkelerin eğitimdeki başarısının altındaki faktörleri ortaya çıkarmak değil, aynı zamanda başarısını nasıl sürdürdüğüne dair elde edilen kanıtlar ve değerlendirmeler ile ülkemizin gelecek eğitim sistemleri ve uygulamalarına yol gösterebilmektedir.

Bu çalışmanın Türk eğitim sisteminin geleceğine ve gelişmesine az da olsa katkı sağlaması kitap yazarlarını mutlu edecektir.

Kaynakça

- Barber, M., Chijioko, C. ve Mourshed, M. (2010). Education: How the world's most improved school systems keep getting better. McKinsey & Company.
- Lee, S. K., Lee, W. O. ve Low, E. L. (Eds.). (2014). *Educational policy innovations: Levelling up and sustaining educational achievement*. Springer Science & Business Media.
- Low, E. L. (Ed.). (2012). Portraits of top-performing education systems (CJ Koh professorial lecture series). Singapore: Office of Education Research, National Institute of Education, NTU. https://www.nie.edu.sg/docs/default-source/spaq_cj-koh-series/cj-koh-3_rhayhoe_portraits.pdf?sfvrsn=2%20
- Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD] (2011). *Strong performers and successful performers in education: Lessons from PISA for the United States*. OECD publishing.
- Tucker, M. (2011). *Surpassing Shanghai: An agenda for American education built on the world's leading systems*. Harvard Education Press.